

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 688/2024-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Štefánikova 8, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní pod sp. zn. B1-5C/67/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní sp. zn. B1-5C/67/2015 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. B1-5C/67/2015 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **3 000 eur**, ktoré **je** jej Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) v označenom konaní. Navrhuje, aby jej ústavný súd priznal finančné zadostučinenie 7 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 688/2024-9 z 19. decembra 2024 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyjadrenia mestského súdu vyplýva nasledovný skutkový stav:

4. Sťažovateľka sa žalobou podanou na okresnom súde 11. mája 2015 domáhala proti žalovanému ochrany osobnosti. Na základe výzvy okresného súdu sťažovateľka 20. januára 2016 zaplatila súdny poplatok. Dňa 1. marca 2018 okresný súd určil termín predbežného prejednanie sporu na 13. jún 2018. Následne okresný súd vykonal celkove 8 pojednávani, na ktorých boli vykonané výsluchy svedkov. Okresný súd rozsudkom z 19. júna 2019 žalovanému uložil povinnosť doručiť sťažovateľke písomné ospravedlnenie v znení petitu žaloby, zaplatiť jej náhradu nemajetkovej ujmy 35 000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovaný rozsudok okresného súdu 24. júla 2019 napadol odvolaním. Spis bol odvolaciemu súdu predložený 7. októbra 2019. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 15Co/225/2019-620 z 31. marca 2021 potvrdil rozsudok okresného súdu v časti výroku I. V časti výroku o náhrade nemajetkovej ujmy a náhrade trov konania rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozsudok krajského súdu bol okresnému súdu doručený 6. mája 2021.

5. Po vrátení veci okresný súd nariadil pojednávanie na 9. marec 2022. Toto pojednávanie bolo zrušené z dôvodu, že žalovaný podal proti potvrdzujúcej časti rozsudku krajského súdu 19. júla 2021 dovolanie. Okresný súd následne vykonával procesné úkony spojené s dovolaním a spis predložil 8. februára 2022 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 7Cdo/34/2022 z 22. augusta 2023 dovolanie žalovaného proti výroku potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu z 31. marca 2021 zamietol a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Spis bol mestskému súdu vrátený 22. septembra 2023.

6. Mestský súd vykonal 4. decembra 2023 a 15. januára 2024 pojednávania. Vo veci rozhodol rozsudkom zo 14. februára 2024, ktorým žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke nemajetkovú ujmu 30 000 eur a vo zvyšku uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobu zamietol. Žalovaný proti rozsudku mestského súdu podal 6. marca 2024 odvolanie, o ktorom v čase podania ústavnej sťažnosti nebolo rozhodnuté.

7. Žalovaný podal 27. novembra 2023 ústavnú sťažnosť proti rozsudkom krajského súdu a najvyššieho súdu. Ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 200/2024 z 26. júna 2024 konštatoval,

že rozsudkom najvyššieho súdu boli porušené základné práva žalovaného, rozhodnutie zrušil a vec vrátil dovolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. Mestský súd predložil spis najvyššiemu súdu 12. augusta 2024. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 7Cdo/71/2024 z 29. októbra 2024 zrušil rozsudok krajského súdu z 31. marca 2021 a rozsudok okresného súdu z 19. júna 2019 a vec vrátil mestskému súdu na ďalšie konanie. Spis bol mestskému súdu vrátený 21. novembra 2024.

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta zbytočné prietahy v napadnutom konaní mestského (okresného) súdu. Je toho názoru, že s prihliadnutím na povahu veci okresný súd vo veci nekonal rýchlo a hospodárne. Od podania žaloby vykonával iba administratívno-prípravné úkony a predbežné prejednanie sporu nariadil až po 3 rokoch. Zo strany súdu prvej inštancie nedošlo k žiadnemu relevantnému úkonu, ktorý by smeroval k právoplatnému skončeniu veci. Po doručení rozsudku krajského súdu (6. mája 2021) nariadil okresný súd pojednávanie až o necelý rok. Napriek tomu, že v konaní neboli žiadne návrhy na doplnenie dokazovania, súd prvej inštancie trikrát neúčelne odročil pojednávanie. Až po uplynutí ďalších dvoch rokov mestský súd vo veci opätovne rozhodol. Sťažovateľka si nie je vedomá skutočnosti, že by jej správanie mohlo prispieť k vzniku zbytočných prietahov. Zbytočné prietahy v napadnutom konaní idú na ťarchu mestského (okresného) súdu, keďže po viac ako 9 rokoch nie je vo veci právoplatne rozhodnuté.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

9. V podaní doručenom ústavnému súdu 29. januára 2025 podpredseda mestského súdu popísal priebeh napadnutého konania. Nesúhlasí s argumentáciou sťažovateľky, že by bol súd prvej inštancie v konaní pasívny. Poukázal na skutočnosť, že sťažovateľka zaplatila súdny poplatok až na základe výzvy okresného súdu. Ten vo veci vykonal viacero pojednávaní. Ani jedno z pojednávaní nebolo odročené bez uvedenia dôvodu. Postup mestského súdu považuje za plynulý. K skutočnosti, že vec nie je právoplatne skončená, prispeli významnou mierou odvolacie a dovolacie konanie. V súvislosti s podaným odvolaním žalovaného proti rozsudku mestského súdu zo 14. februára 2024 bola 10. januára 2025 vypracovaná predkladacia správa pre krajský súd.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmavať spoločne. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená

nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

12. Predmetom napadnutého konania je žaloba o uloženie povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti. Ide o vec, ktorá patrí do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a po právnej stránke nie je zložitým konaním. Určitý stupeň faktickej zložitosti súvisí s potrebou rozsiahlejšieho dokazovania na preverenie skutočnosti uvedených v žalobe. V napadnutom konaní boli vykonané výsluchy viacerých svedkov. Ústavný súd už v minulosti poukázal na skutočnosť, že v konaniach o ochranu osobnosti často dochádza k predĺženiu konaní kvôli skutkovej náročnosti sporov (III. ÚS 198/04, II. ÚS 522/2023). Na túto okolnosť ústavný súd prihliadol pri určení primeraného zadosťučinenia. Doterajší viac ako deväťročný priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti veci.

13. Predmet posudzovaného konania pred mestským (okresným) súdom nie je časovo zvlášť prioritizovaný, aj keď je nepochybné, že význam samotného konania a jeho výsledok je nepochybne pre sťažovateľku markantný a ústavný súd v žiadnom prípade nemá v úmysle tento význam zľahčovať.

14. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd s výnimkou mestským súdom oprávnene vytknutej skutočnosti o zaplatení súdneho poplatku za žalobu až na základe jeho výzvy neidentifikoval žiadny postup na strane sťažovateľky, ktorý by v napadnutom konaní mohol mať negatívny vplyv na dĺžku konania.

15. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj tretím hodnotiacim kritériom, teda postupom mestského (okresného) súdu v napadnutom konaní. Poukazuje predovšetkým na to, že celkové trvanie tohto konania v čase podania ústavnej sťažnosti viac ako 9 rokov sa vzhľadom na povahu veci už samo osebe javí ako neprimerané. Čo sa týka samotného postupu súdu prvej inštancie, z preskúmania obsahu ústavnej sťažnosti a súvisiaceho vyjadrenia ústavný súd zistil, že konanie bolo poznačené zbytočnými priet'ahmi. Je zrejmé, že celková dĺžka konania pred mestským (aj okresným) súdom bola významne ovplyvnená tým, žalovaný podával opravné prostriedky (odvolanie, dovolanie) proti rozhodnutiam všeobecných súdov, ako aj ústavnú sťažnosť. Z týchto dôvodov bol spis raz predložený krajskému súdu (kde bol počas obdobia 18 mesiacov) a dvakrát najvyššiemu súdu (kde bol spis 19 a potom 3 mesiace). Ústavný súd však v postupe okresného súdu identifikoval aj obdobie dlhšej nečinnosti, resp. nesústredenej činnosti. Okresný súd nepostupoval dostatočne promptne, keď predbežné prejednanie sporu vykonal až po 3 rokoch. Neprehliadnuteľnou je tiež skutočnosť, že rozhodnutie okresného súdu z 19. júna 2019 bolo krajským súdom a následne najvyšším súdom (čiastočne) zrušené, čo možno pripísať nesústredenej činnosti okresného súdu. Z judikatúry ESLP (rozsudok z 18. 4. 2006 vo veci Patta proti Českej republike, sťažnosť

č. 12605/02, bod 69) vyplýva, že aj nesprávny úradný postup na strane orgánu verejnej moci môže byť zohľadnený ako dôvod predĺženia dĺžky konania. Za takéhoto stavu sa preto obdobie dopadajúce na inštančne nadriadené súdy, ale aj na ústavný súd pričítava v neprospech okresného súdu z dôvodu už spomínanej nesústredenej činnosti (III. ÚS 301/2021, III. ÚS 661/2022).

16. Ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, IV. ÚS 182/08, I. ÚS 554/2015).

17. Vychádzajúc z uvedených zistení, dospel ústavný súd k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom ústavnej intenzity, ktoré boli spôsobené aj nečinnosťou, ale najmä neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu. Preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zodpovedajúceho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

18. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní, v ktorom nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne rozhodnuté, vo veci konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

19. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 7 000 eur s poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania, predmet sporu a skutočnosť, že doteraz nie je vo veci právoplatne rozhodnuté.

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Ústavný súd zobral do úvahy dĺžku trvania napadnutého konania pred súdom prvej inštalcie, predmet posudzovaného konania a jeho význam pre sťažovateľku, skutkovú zložitnosť veci a jej správanie. Vzhľadom na uvedené ústavný súd považoval priznanie 3 000 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd jej návrhu nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

22. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti mestského súdu nahradiť sťažovateľke v určenej lehote trovy konania na účet jej právneho zástupcu (bod 4 výroku tohto nálezu).

23. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta v celkovej výške 713,96 eur, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 343,25 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 13,73 eur). Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľky zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnemu zástupcovi sťažovateľky vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Robert Šorl
predseda senátu